

Hur hittar man äldre lagar och förordningar (t.o.m. 1800-talet)?

(Ordet *förordning* används här som en allmän benämning, inte i ordets moderna betydelse av *regeringsbestämmelse*). Före tillkomsten av *Svensk författningssamling* 1825 publicerade man lagar och bestämmelser på olika sätt. De viktigare besluten trycktes var för sig i det så kallade "Årstrycket" (se nedan). Avsikten var att man skulle använda det bästa kommunikationsmedel som den svenska staten hade. De skulle nämligen läsas upp i kyrkorna dit alla medborgare tvingades gå efter införandet av kyrkotvång på 1600-talet. Årstrycket omfattade rättsliga dokument i olika former. Vanliga benämningar är inte bara förordningar utan också kungörelser, plakat, instruktioner, reglementen, resolutioner och påbud. Efter hand uppstod ett behov att samla texterna på ett mera lätthanterligt sätt, och i början av 1700-talet satte man också igång att publicera lagsamlingar, Fortfarande känd och använd är bl.a. Schmedemans stora utgåva av förordningar (1706).

Den här guiden omfattar:

- Författningstexter
- Förteckningar och bibliografier
- Medeltida lagsamlingar

Författningstexter

Titel	Tidsperiod	Placering
<p>Årstrycket. <i>Samlingsnamn på viktigare förordningar, kungörelser och andra rättsliga påbud tryckta var för sig. Förordningar av mindre vikt publicerades enbart i handskriftsform.</i></p> <p>Finns sökbart i LIBRIS deldatabas Äldre svensktryck: http://libris.kb.se/form_extended.jsp?f=svetryck <i>Innehåller årstrycket som getts ut på riksnivå och stockholmsförordningar, alltså inte på länsnivå. Nästan allt har sökbara ämnesord. De äldsta trycken på Kungl. Biblioteket har digitaliserats och finns här i sin helhet. Det gäller ca 400 tryck från perioden 1541-1632.</i></p>	-1833	<p>Står i magasin. Beställes genom särskild kortkatalog på entréväningen: Kungl. Förordningar t.o.m. år 1828. Ämneskatalog finns också.</p> <p>+ Internet. Om man hittar en referens i databasen, kan man pröva att göra en skriftlig beställning på UB.</p>
<p>Stiernman: Alla riksdagars och mötens besluth...(3 delar 1728-33 jämte bihang 1743). <i>Här hittar man åtskilliga förordningar och kungliga brev. Separat ämnesregister.</i></p>	1521-1731	Informationsdisken
<p>Stiernman: Samling utaf kongl. Bref, stadgar och</p>	1523-1718	Informationsdisken.

<p>förordningar etc. angående Sweriges rikets commerce, politie och oeconomie uti gemen...(6 delar 1747-75). <i>På ryggen står: Om comm. politie och oeconomie. Separat ämnesregister. Kallas ofta "Ekonomiförordningar".</i></p> <p>Del 1 även här (mycket stor PDF-fil): https://jyx.jyu.fi/dspace-webapp/handle/123456789/18879?mode=full</p>		<p>På bokryggen: Om comm. politica och oeconomie</p> <p>+ delvis Internet</p>
<p>Schmedeman: Kongl. Stadgar, förordningar, bref och resolutioner, ifrån år 1528. in til 1701 angående justitiae och executions-ährender, med een förteckning på stadgarne etc. (1706). <i>Innehåller viktiga författningar. Kallas ofta "Justitieverket". Register i slutet.</i></p>	1528-1700	<p>Informationsdisken. På bokryggen: Justitiewerck</p>
<p>Stiernman: Samling utaf ... kongliga stadgar, bref och förordningar angående religion. (1744).</p>	1563-1741	Informationsdisken
<p>Utdrag utur alle ifrån den 7. decemb. 1718/1791 utkomne publique handlingar. Utg. av R.G. Modée m.fl. (16 delar 1742-1824). <i>Det innehåller framförallt det s.k. årstrycket. Men även annat material från statliga och kommunala myndigheter publicerades här. En varning är dock på sin plats. Tyvärr skäms verket av att förordningarna inte alltid är korrekt återgivna. De kan ha förkortats. I viss utsträckning saknas vissa stycken, och de är ibland fel även på annat sätt. Separat ämnesregister.</i></p>	1718-1794	Informationsdisken
<p>Sveriges Rikes Lag, gillad och antagen... "Lagboken". <i>Innehåller ett urval av gällande lagar, främst de som används i domstolar. Kronologiskt register och sakregister ingår. Revideras årligen.</i></p>	1734-	<p>Står i magasin. Beställes i Lovisa. Senaste årgången finns i lånedisken.</p>
<p>Svensk författningssamling (SFS) <i>Den nuvarande serien som publicerar alla viktigare lagar och förordningar. Allmänna sakregister finns.</i></p> <p>Gällande författningar även här: http://www.riksdagen.se/webbnav/index.aspx?nid=3910</p>	1825-	<p>Avd. Ock mezzanin-våningen</p>

Förteckningar och bibliografier

Titel	Tidsperiod	Placering
<p>Kortkatalogen Kungl. Förordningar t.o.m. år 1828. <i>Årstrycket är sökbart i denna särskilda kortkatalog på Universitetsbibliotekets entréväning. Om man hittar det här, kan man sedan beställa fram trycket. Det är sökbart på år eller ämne.</i></p>	-1828	<p>Entréväningen, nära informationsdisken.</p>

<p>LIBRIS deldatabas <i>Äldre svensktryck</i>: http://libris.kb.se/form_extended.jsp?f=svetryck <i>Här kan man också söka årstrycket.</i> <i>De äldsta trycken på Kungl Biblioteket har digitaliserats och hittas här.</i> <i>Det gäller 388 tryck från perioden 1541-1632.</i></p>	-1833	Internet
<p>Katalog -1957 <i>Många förordningar finns också förtecknade i Universitetsbibliotekets gamla kortkatalog och kan då beställas fram. Obs. att sökning görs på första substantivet i grundform, t.ex. Förordning, Kunglig...</i></p> <p>Även här: http://www.ub.lu.se/soeka/bibliotekskataloger/katalog--1957</p>	-1957	Entréväningen, nära lånedisken + Internet
<p>Quiding: Svenskt allmänt författningsregister för tiden 1522-1862. (1865). <i>Den värdefullaste och mest användbara bibliografin med ett bra register.</i></p> <p>Även här: http://books.google.co.uk/books?id=dAcNAAAAYAAJ&hl=sv&pg=PP5</p>	1522-1862	Avd. Aaoe referenssamlingen, också på avd. Ock mezzaninvåningen + Internet
<p>Höppener: Förteckning uppå alla Kongl. Placater, förordningar, påbud, resolutioner, privilegier, manifest, fredsfördrag, relationer, domar... 1522-1750. (1754). <i>Ett annat register till årstrycket.</i></p>	1522-1750	Informationsdisken
<p>Schmedeman: Ett fullkomligt register uppå alla recesser, placater, fredsfördrag och hvarjehand kongl. och andra förordningar som på Kongl. May:tz befallning sedan år 1660 finnes vara af trycket utgångne. (1691).</p>	1660-1691	Informationsdisken
<p>Schmedeman: Register öfwer Kongl. placater, stadgar, påbud, resolutioner och förordningar samt andre resesser och handlingar som från begynnelsen af år 1697 och till ändan af år 1699 äre genom trycket utgifne. (1699).</p>	1697-1699	Informationsdisken
<p>Register öfwer Kongl. Placater, stadgar, påbud, resolutioner och förordningar samt andre resesser och handlingar... (3 delar).</p>	1680-1698 1776-1799 1800-1824	Informationsdisken
<p>Branting: Handbok innehållande uppgift af de fläste från äldre tider intill och med år 1825 utkomne svenske författningar, rörande ärender, som höra till Sveriges rikets styrelse, försvar, hushållning... 3 volymer med supplement över Stockholms stad. (1827-1831). "Brantings handbok". <i>Alfabetiskt författningsregister, med översikt över den administrativa och ekonomiska lagstiftningen.</i></p>	-1825	Avd. Aaoe referenssamlingen

Även här: http://www.stockholmskallan.se/index.php?sokning=1&action=visaPost&fritext=branting&start=0&mediald=11449&post=0		
Linnström, Svenskt boklexikon. Åren 1830-65. <i>Under rubriken Förordningar, Svenska listas många förordningar.</i> Även här: http://runeberg.org/linnstrom/	1830-1865	Avd. Aa-c.01 referenssamlingen
Allmänt sakregister till Svensk författningssamling. Aktuell version även här: http://62.95.69.15/sfs/sfsr_form2.html	1825-	Avd. Ock mezzaninvåningen

Medeltida lagsamlingar

Landskapslagarna nedtecknades med början under 1200-talet och användes under ganska lång tid i Sverige: *Äldre och Yngre Västgöotalagen, Östgöotalagen, Smålandslagen, Upplandslagen, Södermannalagen, Västmannalagen, Dalalagen, Hälsingelagen* och *Gutalagen*. Även Närke och Värmland har haft egna lagar, men de finns inte bevarade. *Skånelagen*, som ju egentligen är dansk, ingår också i nedanstående verk. Under 1300-talet tillkom landslagen, som gällde för landsbygden, och stadslagar. 1734 års lag ersatte de medeltida lagarna.

Titel	Tidsperiod	Placering
Corpus iuris sueo-gotorum antiqui. Samling af Sweriges gamla lagar... (1827-1877) (13 delar). Kallad "SSGL". <i>Samtliga landskapslagar finns här, återgivna på medeltidsspråk. Ordlistor med förklaringar ingår. Den sista delen är också en ordbok.</i> Delvis även här: http://www.nordlund.lu.se/Fornsvenska/Fsv%20Folder/navigationsgrejer/ssgl_ram.html	-1600-talet	Avd. Oe-c referenssamlingen + delvis Internet
Corpus codicum Suecicorum medii aevi (1943-1967). (20 delar) <i>Faksimilutgåvor av de flesta landskapslagarna (ej Östergötland och Skåne).</i>	-1600-talet	Står i magasin. Beställes i Lovisa. Finns också i Specialläsesalen.
Svenska landskapslagar: tolkade och förklarade för nutidens svenskar (1933-1946) (5 delar). <i>Översättningar till nutidssvenska.</i>	-1600-talet	Avd. Oe-c referenssamlingen